

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עובדיאל ב"ב

בשעה 21:30

כ"ג בתשרי התשע"ג

נושאי השיעור:

- א. מצוות צריכות כוונה. ב. אמירת "לשם יחוד" ובאורו. ג. הוגה אותיות השם במילוי אם מותר. ד. מתי מחיבים ונענשים על מצות ציצית. ה. מצות ציצית בליה וכשישן. ו. לפטור בברכת הטלית גדול גם הטלית קטן. ז. "להתעטף בציצית" הבי"ת בשוא ולא בפתת. ח. מהי עטיפת ישמעאלים? ט. אמירת "מה יקר".

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן':
079-9-367-367
או ב'קול בית נאמן':
079-9270505

מצוות צריכות כוונה

א. ¹ [בן איש חי שנה ראשונה פרשת בראשית]: **קודם שאדם יברך על הטלית יכון לקיים מצות עשה ללבוש טלית מציצת כהלכתה, שנאמר "ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם" (במדבר ט"ו, ל"ח)**. לא ילבש את זה סתם ככה, אלא ילבש כדי לקיים מצוה. **מצוות צריכות כוונה** ככה מרן פוסק (סי' ס"ד), מביא שתי דעות וההלכה היא שמצוות צריכות כוונה. פעם שמעתי מחכם אחד (ז"ל) - רמז לזה מהתורה. כתוב: **"ויבקע עצי עולה ויקם וילך"** (בראשית כ"ב, ג). מה זה עצי עולה? היה צריך לומר "ויבקע עצים לעולה" אלא "עצי עולה", מלכתחילה התכוון בעצים האלה שהביקוע לשם מצוות עולה. זה רמז יפה מאד. **וזו מצות עשה שהזמן גרמא**. ונפקא מינה שהאשה פטורה מללבוש טלית, כי זו הזמן גרמא, ואם תרצה ללבוש לא תברך.²

אמירת "לשם יחוד"

ב. **ועל ידי כוונה זו יהיה כח בהכנתו בברכה לעשות דברים טובים למעלה, לכן טוב לומר לפני הברכה "לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה וכו'".** הבטוי הזה "לשם יחוד" מקורו בזהר (ח"א דף רס"ז ע"א). מצאתי אותו פעם אחת בזהר, אין לו מקור בגמרא ובמדרש וכדו', והוא התפרסם בעולם על ידי הרב האר"י. אבל הרבה חכמים לא הבינו מה זה לשם יחוד. **הגאון בעל חוות יאיר** (סוס"י ר"י ע"ש) שאל אותו מישו: מה זה "לשם יחוד"? מה היחוד הזה? אמר לו: אני לא יודע. אמר לו: אתה כן יודע. אמר לו: לא יודע. "עד שנשבעתי לו - ככה הוא כותב - בהן צדקי" - הבטחתי לו באמת שאני לא יודע את תוכן הדברים. יודע רק ככה [מלמעלה], אבל את עומק הדברים איני יודע. **הנודע ביהודה** אומר (חיו"ד סי' צ"א) שלא כדאי לומר לשם יחוד. אנשים משתבשים חושבים שיש שתי רשויות ח"ו - קודשא בריך הוא - ושכינתיה. בא הרב חיד"א בספרו מורה באצבע (סי' א' אות א') ואמר "אל תשיגח במי שזלזל בזה".

"קודשא בריך הוא ושכינתיה"

ג. **והגאון יעב"ץ** יש לו בהקדמה לשידור אריכות רבה ושם הוא מסביר מה זה לשם יחוד. אבל נגיד **דברים פשוטים**, לא ניכנס לעומק. **"קודשא בריך הוא" זה הקב"ה**. ושכינה העולם חושבים שזה הקב"ה, לא. **שכינה זה אור נברא מהקב"ה**. ככה כתוב **בהרמב"ם** (מו"נ ח"א פ"ט וכו' וכו'), ככה כתוב **בזהר** (תיקוני זוהר דף ה' ע"א), ככה כתוב **רב סעדיה גאון** (ספר אמונות ודעות מאמר ב'). ככה כתוב **רב שרירא גאון** (שו"ת הגאונים מוסאפיה סי' ח'). ככה כתוב **הנודע ביהודה** (חא"ח סי' ק"ז). ככה כתוב **רבי יוסף חיים** בסוד ישירים (ח"א סוס"י א') וברב פעלים (ח"א סי' א'). ככה כתוב **רבי נסים כדורי** (עמ' קל"א), וככה כתוב **רבי יהודה פתיא** (בספר מנחת יהודה פרשת

בשלח). משל לדבר, זה כמו שמש והאור היוצא ממנה. האור שיוצא מהשמש זה אור נברא, זה לא שמש. האור לבד ושמש לבד. לכן הגמרא אומרת (סנהדרין דף ט"ל ע"א) "כל בי עשרה שכינתא שריא". והרי יש הקב"ה אחד בעולם? אלא האור של השכינה מתפשט בכל העולם. והשכינה הזאת היא אמה של ישראל - "ובפשעכם שולחה אמכם" (ישעיהו נ"א). [ובניגוד לדעת הרמב"ן פרשת ויגש. ע"ש].

ביאור ה"יחוד"

ד. ומה זה יחוד? **רמח"ל** מבאר **שיחוד פירושו השפעה**. כמו להבדיל איש ואשה, האיש משפיע באשה, ככה "יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה" - שמשפיע אור בשכינה שתשפיע לכלל ישראל. **"לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה" - כלומר החיבור, הקשר, ההשפעה שבין קודשא בריך הוא לשכינה שלו** שהיא אור נברא ממנו. **"ויעבור ה' על פניו ויקרא"** (שמות ל"ד, ו), איך מתרגם **אונקלוס**? **"ואעבר ה' שכינתיה על אפיה וקרא"**. לא שהוא עבר בעצמו, הקב"ה אין לו מקום, אי אפשר להגביל אותו במקום, היה כאן ועבר לכאן. [וכמו שכתב ר' יהודה הלוי: **"בקש בכל מקום בלי מקום, ובכל זמן ויצר זמנך"**]. אלא את האור שלו שזו השכינה העובר אותה על פני משה ויקרא "א-ל רחום וחנון" וכו'.

ביאור "בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו"

ה. ומה זה "בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו"? כשאדם עושה מצוה ביראה ואהבה ואהבה ויראה. **ולמה אומרים את זה בכפילות? כי יש שני סוגי יראה, יש יראה שהיא יראה פשוטה - מפחד מהעונש, מפחד מהשטר, מפחד מהמקל של הרבי. ויש יראה שהיא "יראת הרוממות"**. הוא לא נותן לך מכות, אבל אתה מפחד לעבור את דבריו. כל כך אתה מעריך את החכם הזה, את הרופא הזה או מישו אחר, עד שאתה מפחד בלבך. לא מתאים לך לעבור על דבריו, זה נקרא "יראת הרוממות". **יראת העונש קודמת לאהבה, אבל יראת הרוממות היא מעל האהבה**. "בדחילו ורחימו" - יראת העונש, ואחר כך "ורחימו (אהבה) ודחילו" - אחר כך זו היראה הגדולה ביותר שהיא יראת הרוממות. וכתבו בספרים שהמלים האלה יראה ואהבה יכולים להרכיב אותן ולקרא אותן מימין לשמאל ומלמעלה למטה. איך אפשר? אם תחלק אותם לשתיים ככה: **יר אה** אתה יכול לקרא יראה אהבה מימין לשמאל, ואתה יכול לקרא מלמעלה **אה בה** למטה: יראה אהבה.³

השפעה לכלל ישראל

ו. אז היראה והאהבה משולבים ביחד, וכשאדם מכוון במצוה מתוך יראה ומתוך אהבה אז הוא גורם למעלה השפעה של קודשא בריך הוא ושכינתיה שמזה בא השפע לכל עם ישראל. זה הפשט הפשוט.

ז. אין דוגמא כזו בעולם, חוץ מהצד השני להבדיל. בלעם ועמלק ככה הם. תעשה בלעם למעלה ועמלק למטה ותחלק אותם לשתיים ככה: **בל עם** אתה יכול לקרא בלעם עמלק מימין לשמאל, ואתה יכול לקרא **עמ לק** מלמעלה למטה. זה בקדושה וזה בסטרא אחרא.

עיצוב גרפי: ח'אל 050-27-98858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
17:25	18:36	19:17
17:42	18:38	19:14
17:30	18:36	19:12
17:43	18:38	19:15

לרפואת הילד **אוריאל (נוראל) בן מוריה** בתוך שאר חולי ישראל. נא העתירו לרפואתו השלמה בקרוב

לע"ג אבי הישיבה הר"צ **רבי בנימין הכהן בן מברכה** זצ"ל.

תוספת קצת עמוקה

ז. ויש עוד תוספת קצת עמוקה, "קודשא בריך הוא" זו הו"ו של שם הוי"ה, "שכינתיה" זו אות ה"א, ברחימו ודחילו זה י-ה. לכן כתוב "ביחודא שלים (הוי"ה) בשם כל ישראל". זה הפירוש של לשם יחוד, להעמיק יותר מדאי אסור, אבל זה הפשט של המלים. שאדם לא יחשוב שיש חלילה דברים שהם לא כמו האמונה שלנו. הנודע ביהודה לא היה אומר 'לשם יחוד', אמר לשואל עד שאתה שואל אותי איך אומרים, תשאל אותי "אם נאמר בהן טוב" (עיינו ב"ק דף ג"ה ע"א). ורבי חיים מצאנז למרות שהיה מקובל גדול והיה אדמו"ר גדול היה אומר אני לא אומר אותו, כמו הנודע ביהודה (וראה שפע חיים ח"ב עמ' קע"ו). אבל הספרדים אומרים 'לשם יחוד'.

הוגה אותיות השם במילוי אם מותר

ח. ואיך אומרים אח"כ "ליחדא יו"ד ואתה ה"א בוי"ו וה"א"? אומרים בצורה אחרת. בגמרא כתוב (סנהדרין דף צ"ע) שאסור להזכיר את השם באותיותיו. למשל שם י-ה וכו' זה אסור אם אתה גומר שם הוי"ה, אבל במילוי לא כתוב שזה אסור, אם אתה אומר יו"ד ה"א וכדו' לכאורה אין בזה איסור. אבל הרב הארי"י אמר שגם במילוי אסור. אמנם זה לא אותו עונש כמו שאדם הוגה את ה' באותיות שאין לו חלק לעולם הבא, אבל אסור להזכיר גם במילוי. אז כאן איך אתה אומר ליחדא יו"ד וכו'? אז אמרו נגיד "אות" כל פעם - "אות יו"ד" ואת ה"א באות יו"ד ואת ה"א". וכשאתה אומר "אות" הפסקת, וזה בסדר. ויש מנהג לומר יו"ד ק"ה (בקה"ף במקום בה"א), ויש אפילו כותבים ב"ה"ק". אבל לא כדאי לומר ככה, כי המלה "קי" יש לה משמעות לא טובה - "כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום" (ישעיה כ"ח, ח), לכן לא כדאי לומר לא קי ולא קי ולא שום דבר, תגיד "אות", וזה בסדר. גמור כי הפסקת באמצע.

מתי מחויבים ונענשים על מצות ציצית

ט. אחר כך תאמר "הריני מוכן ללבוש ציצית כהלכה כמו שציניו ה' אלקינו: ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם, לעשות נחת רוח ליוצרנו". מה המצוה של התורה? רק אם יש לך בגד של ארבע כנפות שיש בו ארבעה צדדים אז תעשה לו ציצית, ואם אין לך בגד כזה אתה לא חייב. זה הדין מן התורה. בגמרא במנחות (דף מ"א ע"א) כתוב שמלאך מצא את רב קטינא⁵ שהיה לובש בגד שאין בו ציצית. ולמה אין בו ציצית? כי הוא היה עגול, ועגול פטור מציצית. כנף זה רק כשהוא מרובע⁶. תפס אותו המלאך ואמר לו: "קטינא קטינא, סדינא בקייטא וסרבלא בסיתא, מצות ציצית מה תהא עליה?" - אמר לו בחורף אתה לובש סרבל עגול שהוא פטור מציצית, ובקיץ אתה לובש בגד יותר קל - סדין, והוא גם כן עגול. מצות ציצית מה תהא עליה? אמר לו: אתם מענישים על הדבר הזה או לא מענישים? אמר לו: בעידן יריחת ענשינן - אם יש חס וחלילה רוגז, כלומר מדת הדין מתוחה על שונאי ישראל, מענישים על הדבר הזה. מכאן למדו שאדם חייב ללבוש תמיד ציצית כדי לקיים את המצוה. אני חושב שבזמן התפלה הוא כן לבש, וכל היום כולו הוא לא היה עם טלית, אז הוא קיים מצות ציצית בזמן התפלה. (ויש הרבה שנהגו ככה בחוץ לארץ). אבל כתבו הפוסקים (עיינו בשר"ת בית נאמן ח"ב פא"ח סי' ה' עמ' ל"ב)

4. אפשר לומר יו"ד בחולם, ואפשר לומר יו"ד בשורוק. העולם אומרים יו"ד בשורוק, ולפי כך החיים (סימן מ"ו אות ח"ה) על פי הקבלה נראה שיותר נכון לומר יו"ד בחולם. שכתב ברכת מלביש ערומים בניקוד מוצא, והכוונה יוד בחולם היא בצירי וְאוּ בַקְמָץ הָא בְצִירִי, כִּידוּעַ. אבל מה שאדם רגיל גידי.

5. נזכר בגמרא לעתים רחוקות, שמו רב קטינא.

6. כתוב "לאחוז בכנפות הארץ" (איוב ל"ח, ג'). ואומר הגאון מוילנא (ס' עליות אליהו הערה פ"ב) שגם כדור הארץ הוא מרובע שנאמר "בכנפות הארץ", ואמרו בספרי "כנף" למעוטי עגולה. ואיך זה יכול להיות? הרי כדור הארץ הוא עגול? אלא כוונתו שזה לא עגול לגמרי, יש בו כמו איזו מכה. בכדור הארץ בקוטב הצפוני יש שם חור ענק, חור ממש של חמשה עשר אלף קילומטרים, כמו שאדם לקח כדור ומחץ אותו למעלה. גילו את עומק החור הזה רק בשנת 1950. [ועיינו בספר הברית (תוך הארץ) בשם ספר שער שמים לרבי אברהם אירירה]. היה בידי ספר חשבונות הגאולה שכתב חכם אחד שמו ר' חיים שבילי, והוא אמר שזה נתגלה בדורות האחרונים, וזה מה שאמרו במדרש שרוח צפונית אינה מסובבת, חסר בעולם רוח צפונית, וזה רמוז באות ב' של בראשית, האות ב' יש בה שלושה צדדים בלבד (ועי' בב"ב דף כ"ה ע"ב). בדרך כלל כשמציירים היום מפה, הצפון למעלה והדרום למטה, מזרח ומערב משמאל. ואילו בגמרא מציירים תמיד הפוך, המזרח למעלה והמערב למטה, ואחר כך הדרום מימין והצפון משמאל. אז בדיוק בבית של בראשית יש בה מזרח מערב ודרום, וצד צפון חסר, אז זה לא עגול לגמרי, אלא דומה לעגול. והחידוש הוא שחכמים בגמרא לפני אלפיים שנה כבר ידעו שרוח צפונית אינה מסובבת. (הגרי"א כתב מרובע, הוא למד את זה ממלת "כנפות הארץ", ואולי למראית העין הוא נראה כמרובע). [ועיינו עוד בספר דרכי העיון עמ' קצ"ה בנד"מ].

שגם אחרי הגמרא הזאת, זה דוקא אם אדם יש לו בגד שהוא מרובע ועושה אותו עגול בכונה להיפטר מציצית, זה מה שכעס עליו המלאך. (ואולי הוא היה עובר בין הגוים וחשש שיראו אותו עם ציצית). אבל אם מלכתחילה הבגד עגול, כי ככה טבעו של הבגד, כמו סוודר וכדומה, אתה לא חייב לעשות ציצית, וללבוש דווקא בגד מרובע.

מצות ציצית בשמחה ובנחת

י. פעם שאלו את הרב אלישיב ע"ה⁷, שיש כאלה ספורטאים שהם עושים התעמלות, והם שומרי תורה ומצוות, וכשהם עושים התעמלות ורצים וקופצים, אחר כך הם מזיעים והציצית שלהם מזיעה ומגרישים לא נוח עם זה. מה הדין? אמר להם אתם יכולים להתעמל בלי ציצית. ציצית זה נעשה ללבוש אתה בשמחה, לא ללבוש אותו בצער. תלבש בגד על בגד וציצית ואתה מזיע זו לא המצוה, המצוה היא ללבוש את הדבר בשמחה. קמו עליו, איך אתה אומר דבר כזה? אבל הוא אמר נכון. כי באמת מן הדין אם הבגד שלך הוא לא מרובע, אתה פטור. אבל אנחנו לא ספורטאים... אז אין לנו שום סיבה לעשות את זה, לכן אנחנו לובשים טלית קטן תמיד.

גם בשינה לא יוריד הציצית מעליו

יא. ולפי דעת הרב הארי"י (שער הכוונות דרוש א' לתפלת ערבית) גם בשינה לא יוריד אותו מעליו. והוא מצא לזה הוכחה מהגמרא במנחות (דף מ"ג ע"ב). הגמרא באה להסביר פסוק "למנצח על השמינית מזמור לדוד" (תהלים י"ב, א). מה זה על השמינית? אז אמרו ככה, דוד בא לבית המרחץ וראה את עצמו ערום בלא מצוות, אמר בחוץ אני מקיים כל מיני מצוות. מה אני מקיים בבית המרחץ? פתאום נזכר שיש לו מצות מילה - מילה שניתנה בשמיני. יצא מבית המרחץ וכתב את המזמור הזה "למנצח על השמינית" - על המילה שמצוותה ביום השמיני⁸. אז הרב הארי"י מקשה, למה הרגיש בזה רק בבית המרחץ? בכל לילה כשהוא ישן אין עליו שום מצוה, הוא היה צריך כל לילה לחבר "למנצח על השמינית", למה רק בבית המרחץ הוא חשב ככה? אלא מוכרח שבליה היה ישן עם טלית קטן. אמנם יש ויכוח בזה, אבל אשרי מי שיכול לקיים דברי הרב הארי"י (ובמיוחד בחורף [שזה יותר קל] שאין לך זיעה מיוחדת)⁹. אבל לא לברך על טלית קטן בלילה, לכן בערב כיפור שמתפללים עם טלית צריכים לשים לב לשים לב לברך עליה לפני שקיעת החמה.

לפחות יאמר "ויהי נועם"

יב. וכתבו האחרונים ז"ל שמי שהוא מניח ככה את הטלית בלי שום כוונה עליו נאמר "ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלומדה" (ישעיה כ"ט, ג'). הכל רץ מאליו בלי שום כוונה. אדם שאין לו זמן לומר "לשם יחוד" יאמר את הפסוק "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננה". מה הכוונה? תחשוב לנו כאילו עשינו כל הכוונות, "מעשה ידינו" - אנחנו עושים רק את המעשה, ותכוננו עלינו - תחשוב לנו כאילו עשינו כל הכוונות.

7. ככה סיפור לי, אמרו לי כל פסקי הרב אלישיב מקובלים על כל העדות החרדיות, חוץ מפסק זה.

8. היה חכם אחד בזמן החוזה מלובלין, שמו "רבי עזריאל ראש הברזל", היה רב בלובלין והיה לו מוח חזק מאד. (אצל האשכנזים 'ראש ברזל' פירושו ראש חכם. אצל הספרדים 'ראש ברזל' הכוונה סתום וחתום... אומרים מה זה? יש לך ראש ברזל? אי אפשר להסביר לך כלום?!... אבל הוא נקרא 'ראש הברזל' למעלייתא). והיה יהודי אחד שבא ביום ששי לבית המרחץ, ומביא אתו מסרקות וכל מיני דברים. אנשים רוצים לסרוק את הפיאות ואת השיער לכבוד שבת לפני שהם מתרחצים ואחרי שהם מתרחצים. אז אמר החוזה מלובלין שזו מצוה גדולה מאד. אז בא רבי עזריאל ראש הברזל (הוא היה מתנגד. איך אומרים האשכנזים? מסגד במלעיל...). ואמר: אם זו מצוה, למה דוד המלך עמד בבית המרחץ ואמר אין לי שום מצוה? יביא אתו מסרקות ויחלק אותם! אלא שמע מינה שזו לא מצוה. שמע את זה החוזה מלובלין ואמר לו: מחילה מכבודך, שכחת משנה (סנהדרין דף כ"ב ע"א) שאת המלך לא רואים כשהוא מתרחץ וכשהוא בבית המרחץ. ואם אף אחד לא רואה אותו, הוא לא יכול להביא אתו מסרקות, הוא רק נכנס כולם בורחים... אז אין מה לעשות. המצוה היחידה שלו זו מצות מילה. ומזה למד הרב הארי"י שגם בשינה וגם בלילה אדם לא יוריד טלית קטן מעליו.

9. יש אנשים שמזיעים יותר מדאי. היה פרופסור אחד שחזר בתשובה, והחסידיים מחמירים ללבוש טלית קטן דוקא מצמר. והוא לובש מצמר, אבל יש לו פצעים בגוף, כל הזמן יש לו פצעים. אז הוא רצה ללבוש טלית קטן מבד. הלך לאדמו"ר מליובאוויטש והוא אמר לו: תלבש רק מצמר! אמר לו: אבל יש לי פצעים. אמר לו: לא יהיו לך פצעים! ובאמת נגמרו הפצעים. אבל וכי יש לנו היום את האדמו"ר מליובאוויטש שיכול לומר דבר כזה. אבא ע"ה היה מחמיר לעצמו ללבוש טלית קטן מצמר, ולנו הרשה לכתחילה טלית קטן מבד. קשה לעמוד בדבר הזה. ולמעשה כולם אותו דבר [בדניניהם]. רק בצמר יש בו עדיפות מסוימת שטלית צמר וציצית צמר זה מדאורייתא, ואילו שאר הדברים זה דרבנן. אבל אתה יכול לברך על זה כמו כל הברכות. טלית של הבוקר בשעת התפלה תלבש מצמר, אבל כשאתה ישן אין דבר.

ממונות רבנית בית החוראה כסא רחמים שער ב"ר ש"ס ורד"ק מנהג הלוי בל נשא הלוי 02-5353-383 רמת השרון תל אביב

ממונות רבנית בית החוראה כסא רחמים שער ב"ר ש"ס ורד"ק מנהג הלוי בל נשא הלוי 02-5353-383 רמת השרון תל אביב

ממונות רבנית בית החוראה כסא רחמים שער ב"ר ש"ס ורד"ק מנהג הלוי בל נשא הלוי 02-5353-383 רמת השרון תל אביב

ממונות רבנית בית החוראה כסא רחמים שער ב"ר ש"ס ורד"ק מנהג הלוי בל נשא הלוי 02-5353-383 רמת השרון תל אביב

ממונות רבנית בית החוראה כסא רחמים שער ב"ר ש"ס ורד"ק מנהג הלוי בל נשא הלוי 02-5353-383 רמת השרון תל אביב

דברי תורה בעלון זה מוקדשים לעילוי נשמת

כמיים בן סתרונה סופר ואשתו מינה יסמינה בת מרימה

ת.נ.צ.ב.ה. אמנן

דברי תורה בעלון זה יעמדו לרפואת

הילד אוריאל בן מוריה בתוך שאר חולי ישראל

מצליח ה"ו בן כמסאנה שושנה

ידיד המוסדות הרב שר שלום ה"ו בן מז"אנה

בתושחי

נא להעתיק בתפילה לרפואתם השלמה בקרוב

"להתעטף בציצית" הבי"ת בשוא ולא בפתח

יד. **כשמברכים "להתעטף בציצית" אומרים את הבי"ת בשוא ולא בפתח.** ככה נהגו הספרדים מאז ומעולם. ככה כותב גם המשנה ברורה (סי' ח' סק"י), והמקור שלו בבאר היטב שם (סק"ה) ובשערי תשובה (סק"ו). יש רק אחד [שמוזכר במפרשים על הדף] שסובר לומר "בציצית". ששה פוסקים [שם] אומרים לומר בציצית. עיין באו"ת אדר ב' תשע"ו סי' פ"ד אות ג' ד"ה ודע). ונתנו לזה טעם, כשאתה אומר בציצית משמע הציצית הידועה, והציצית הידועה פירושה תכלת, והיום אין לנו תכלת. **אפילו שאנחנו מניחים תכלת, עדיין לא ברור לנו במאה אחוז.** יש כמה חכמים אומרים בשם הרב עובדיה שזה לא תכלת, מי אמר שזו תכלת? זה ספק. **אבל שיהיה ספק, לא נורא. אם לבשנו צבע בציצית שהוא לא תכלת אין בזה איסור. וגם כמעט כל הסימנים מוכיחים שזה התכלת.** יגיע הזמן שהדבר יתברר לחלוטין. היו כמה ספיקות בתכלת, והספק היום הוא **אולי אחד למאה ואולי אחד לאלף**¹⁰. ובכל זאת נהגו לומר תמיד "להתעטף בציצית" בשוא. ויש עוד הסבר למה אומרים בשוא ולא בפתח - "בציצית" (עיין באו"ת ה"ל).

10. יש קונטרס אחד שמיישרו הוציא נגד התכלת, אמר זה לא תכלת אלא זה ארגמן. זה ארגמן? ארגמן זה אדום! ככה הרמב"ם כותב (פ"ח מהלכות כלי המקדש ה"א), ככה רש"י בפרשת ויחי (בראשית מ"ט, י"א) כותב, וככה מפורש בפסיקתא רבתי (פרש"י כ). ארגמן זה אדום. והתכלת זה לא אדום אלא תכלת. נראה שזה תכלת.

"הריני מכוון לפטור בברכת הטלית הגדול גם הטלית קטן שעלי"

יג. ויש עוד דבר שחובה להזכיר אותו בבוקר - לומר "הריני מכוון לפטור בברכת הטלית הגדול גם הטלית קטן שעלי". כי לפי דעת מרן (סימן ח' סט"ז) כיוון שאין זמן טלית קטן בלילה, לכן בבוקר אתה חייב לברך עליו עוד פעם, ואף אחד לא נוהג לברך. ואם ישנים עם זה - ודאי שלא מברכים. וחוצץ מזה, יש בכלל ספק בטלית קטן שלנו אם מברכים עליו. **הרב עובדיה** אומר (ש"ת יחווה דעת ח"ה סי' ב) שבד"כ אין בו שיעור לדעת כל הפוסקים. יש שיעורים רבים מאד, עד השיעור הגדול ביותר של החזו"ן איש (א"ח סי' ג' אות ל) שצריך שיגיע לברכיים, זה כבר טלית גדול. והשיעור של **הבן איש חי** (ש"א פרשת לך לך אות י"ב) הרבה יותר קטן מזה. ורבי חיים פלאגי"ם שם כן יש לו שיעור (ש"ת לב חיים ח"א סי' צ"ט). יש כל מיני שיעורים. **לכן מי שרוצה לחשוש לכל הדעות, הוא לא מברך על טלית קטן.** אבל אולי באמת צריך לברך עליו? **אז כשהאדם מברך בבוקר על טלית גדול הוא מכוון לפטור את הטלית הקטן.** לכן אפשר לומר נוסח קצר מאד [לפני הברכה על הטלית גדול] שסימנו **בעה"ז** - "ברכי נפשי את ה', ה' אלקי גדלת מאד הוד והדר לבשת" (תהלים ק"ד, א), זה הבי"ת. ע"ן - "עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה" (שם פסוק ב). (עוטה אור זו הטלית, הטלית כולה אור מקיף). אחר כך ה"א - "הריני מכוון לפטור בברכה זו גם טלית קטן שעלי". ואחר כך ו"ו - "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו" (תהלים צ', י"ז).

הושלחה הסדרה

סט ספרי דברי מרדכי
עה"ת חזקן רבני תוניס
הגה"צ
רבי דן מרדכי הכהן זיע"א

ניתן להשיג בחכון
'מחלכת כהנים' ירושלים,

0548489785

וכן בספרים הספרדית
רחוב הבוכרים 4.

חדש!
מגילת אונגרוס מס' 9 נשלח למיניסווא

הוצאת אונגרוס
הגות הלכתית
אוצרות
יהדות תוניסיה

כתבות, מדורים, תחקירים ומאמרים מרתקים
40 עמודי צבע על יהדות תוניסיה
הגזען יצא לאור בזה ארבע פעמים בשנה.

להזמנת מנוי נא ליצור קשר
050-6235157
מכון שרי זבולון/ בנימין פנש

הפנש
הירושלמי

לדבר קולות
לחיי נשמת
למנוח

למסירת שמות התקשרו:
08-6727523

שלחו הודעה או בעמדות נדרים פלוס

עלות
כל שם
120 ₪

תיקון כרת

והוצאת עין הרע

עלות
כל שם
120 ₪

תיקון נפטריים

לבקשת רבים ותועלת הציבור

“נענו עורים בחוצות”!

טו. אחר כך איך עושים בציצית? לוקחים את הטלית ועושים עטיפת ישמעאלים. זה גם כן בעיה, האשכנזים לא מכירים את הישמעאלים איך הם מתעטפים. מהרש"ל - **רבי שלמה לוריא**¹¹, היה רבו של הפרישה. (הפרישה כל פעם כותב "כתב מורי ורבי". ונמצא אחר כך שכל מורי ורבי זה מהרש"ל). ובירורה דעה (סי' שפ"ו) הפרישה כותב בשם רבו שאנחנו לא בקיאים בעטיפת ישמעאלים. כתוב (מו"ק דף כ"ד ע"א) שהוא צריך להתעטף עד למטה מפיו. מה הבינו האשכנזים? שמכסה את העיניים עד למטה מפיו. הישמעאלים הולכים ככה כמו עוורים!? איך אפשר כדבר הזה!? לא יתכן כדבר הזה. שאלו את האדמו"ר מליובאוויטש (גם הוא סובר ככה), והוא אמר (קובץ "גדיל תורה" חא"ח סי' א') שיתכן שבגלל האויר והרוח והעפר שנכנס בעיניים, אז הם הולכים כך ורואים הנעשה מתחת וגם במרחק איזה אמות כיון שהטלית תלויה באופן חופשי. במחילה מכבודם, הם לא הכירו עטיפת ישמעאלים.

מהי עטיפת ישמעאלים?

טז. עטיפת ישמעאלים לא ככה, אלא יש להם ברנוס ארוך ארוך, והם לוקחים מחציתו, וזורקים את זה אחורנית בדיוק כמו שאנחנו עושים בטלית. למטה מפיו - מכסים עד למטה מפיו, והעיניים גלויות, לא מכסים את העיניים. הם חשבו שמתעטפים מלמעלה למטה, לא ככה, אלא מתעטפים מלמטה למעלה, מגיעים לפה והפה גלוי. זה הפירוש האמתי. ואת הפירוש הזה גילה אותו אחד מחכמי 11. הוא חי לפני ארבע מאות שנה, גדול החכמים האשכנזים. הוא והרמ"א היו בדור אחד, ולפעמים הם מתווכחים חזק מאד. והרמ"א בענותותו תמיד היה מרכיב את הראש. והאשכנזים פסקו כמותו נגד מהרש"ל. הרב חיד"א מציין שזה חידוש (שם הגדולים ח"א בערך הרמ"א) - תראה, האשכנזים קבלו את דעתו של הרמ"א לקולא, אפילו שמהרש"ל חולק עליו. מהרש"ל היה גאון ועולם, כל פעם שהוא מתווכח עם מהרש"א, למדו בתונס שאם תעניין טוב במהרש"ל תמצא שקושיות מהרש"א אינן קושיות. ככה שמע מהם הרב חיד"א (שם הגדולים ח"ב ערך חכמת שלמה). ויש הרבה שמאשרים את הדבר הזה. כמה פעמים אתה קורא את מהרש"ל ורואה שהוא עושה הגהה, ומהרש"א מתפלפל להעמיד את הנוסח הישן, ואחר כך מגלים תוספי הראש"ש מכתב יד בדיוק כמו שהגיה מהרש"ל. "קולע אל השערה ולא יחטיא" (ע"פ שופטים כ, ט"ז).

האשכנזים הגדולים שהיה עקבי בדעותיו, זה רבי אברהם חיים נאה. סיפר לי משהו שהיה שכן שלו בירושלים, ואמר לי שהוא לימד אותו ככה. אמר לו: העטיפה שלך שאתה מתעטף היא לא שווה כלום. הישמעאלים לא הולכים עורים, הם מגלים את העיניים. ככה מפורש ברש"י בשבת (דף ס"ה סע"א ד"ה יוצאות): "ערביות יוצאות רעולות וכ' מכסות ראשן ופניהם, חוץ מן העיניים". איך יתכן שהערביות שכביכול הן שומרות על הצניעות לא מכסות את העיניים, והערבים הולכים עורים, הלא יפלו כולם בפח וגמרגו... עושים לנו רק צרות צרורות... אבל לא ככה הפירוש. אלא הם מכסים את הסנטר והפה מגולה והעיניים מגולות. ואיך למד את זה הרב נאה? ארבעים שנה היה בבוכארה (יש תמונה שלו עם תלבושת בוכאריה, כמו בוכארים מקוריים), ושמ הוא למד את זה וקיבל את זה. וכתב (ספר ישיעורי תורה עמ' ש"ח) שמי שאינו עושה ככה, כשהוא אומר "מה יקר" הוא עדיין לא התעטף בציצית, זה הפסק בין הברכה ללבישה. מכאן למדנו שבימינו שאנחנו לא מורידים [בזמן העטיפה] הטלית על הגוף, אלא רק על הראש בלבד, לכן לא נגיד "מה יקר" רק אחרי שמורידים את הטלית על הגוף.

אמירת "מה יקר"

יז. אז ככה הסדר: בתחילה אדם מברך, אחר כך שם את הטלית על ראשו בלבד ולא יכסה את העיניים, אחר כך יקח את הכנף הימני של הטלית וישים אותו מאחור (זה נקרא עטיפת ישמעאלים), ולא ידבר כלום, אחר כך יקח גם את הכנף השמאלי וישים אותו מאחור, ואחרי כמה שניות (שיעור מהלך ארבע אמות) יוריד את זה על הגוף, ואחרי שהורדת על הגוף קיימת את מצות העטיפה כהלכתה, ואז תגיד את הפסוקים של "מה יקר" פעם אחת ויחידה. לא להגיד אותם פעמיים. מה שנהגו בחו"ל לומר פעמיים זה בגלל שפעם לא עשו ככה, אלא היו מורידים את הטלית על הגוף מהתחלה. אבל הבן איש חי (ש"א פרשת בראשית אות ה') אמר לא לעשות ככה, אלא לשים בהתחלה רק על הראש. (וכפ החיים (סי' ח' אות ג') חולק עליו). וכשאתה מוריד על הראש בלבד, איפה ההתעטפות? זו לא התעטפות. לכן הדין כמו שאמרת. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

האהבה וממנה "ליראה" יראת הרוממות שהיא למעלה מאהבה וכאמור.

ומתוך לימוד התורה - "והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך" וכו' מגיעים לדרגה גבוהה של קרבת אלוקים לי טוב - "ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך". וזהו שאומרים בתפלת שמו"ע "השיבנו אבינו לתורתך" ומזה "וקרבנו מלכנו לעבודתך", שכן ע"י לימוד תורה נעשה האדם מרכבה לשכינה ומתקדש בקדושת התורה ומגיע לדרגות גבוהות. וכמו שכתב הגאון ב"ח ז"ל (או"ח סי' מ"ז): ונראה דכוונתו יתברך מעולם היתה שניה עוסקים בתורה כדי שתתעצם נשמתנו בעצמות ורוחניות וקדושת מקור מוצא התורה, ולכן נתן הקב"ה תורת אמת לישראל במתנה שלא תשתכח מאיתנו, כדי שתתדבק נשמתנו וגופנו ברמ"ח אברים וש"ה גידים ברמ"ח מצוות עשה וש"ה לא תעשה שבתורה, ואם היו עוסקים בתורה על הכוונה הזאת היו המה מרכבה והיכל לשכינתו יתברך, שהיתה השכינה ממש בקרבם כי היכל ה' המה ובקרבם ממש היתה השכינה קובעת דירתה, והארץ כולה היתה מאירה מכבודו, ובזה יהיה קישור לפמליא של מעלה עם פמליא של מטה והיה המשכן אחד. ע"כ. יח"ד שנוכה לזה. אמן.

ובעצם אמירת 'לשם יחוד' ע"ע בספר הנפלא ויגד משה - דיני ומנהגי ליל הסדר וחג הפסח (לדוד ואחינו למשפחת כץ) שהאריך בזה מפי ספרים וסופרים ובביאור נשגב בזה (ע"ש סי' י"א אות ג' והלאה, ובהוספות והשמטות שם בסוף הספר עמוד רצ"א), ולהגר"א וויס שליט"א בספרו הגדת מנחת אשר (שערי לימוד סי' י"א). ושוב ראיתי להגאון רבי יצחק חיות זצ"ל בחידושו זרע יצחק על המשניות (אבות פ"א מ"ג) שכתב בפשיטות שאומרים קודם כל מצוה 'לשם יחוד', ושם ביאר ענין יראת העונש ויראת הרוממות וכדברי מורנו הרב נר"ו לעיל' (רק שכנראה נוסח אחר להם ע"ש דוד"ק). וע"ע למו"ר בחידושו אמת קנה על הפסוק "ברך יראי ה' הקטנים עם הגדולים" (תהלים קט"ו, י"ג) שפירש: היראים יראת העונש (שהיא יראה קטנה) עם היראים יראת הרוממות. ש"י מד"נ.

[העורך ס"ט]

1. יש להתבונן בזה ממש"כ המפרש על הרמב"ם (בהלכות יסודי התורה רפ"ב). ע"ש. אך עיין בספר הברית (ח"ב מאמר ד) ובתולדות יעקב יוסף (פרשת עקב על הפסוק וואהבת את ה' וגו'). וע"ע במהרש"א בברכות (דף ל"ג ע"ב ח"א ד"ה מלתא).

ישיבת לבנימין אמר

בראשות הגאון רבי חננאל כהן שליט"א

בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו - ביראה ואהבה ואהבה ויראה

בברכת "אהבת עולם אהבתנו" אומרים בבקשה ובתחינה "והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך", כאן הקדים אהבה ליראה. ואילו בסוף הברכה כאשר מזכירים את תהליך היותנו לעם הנצח - עם סגולה, אומרים "ובנו בחרת מכל עם ולשון, וקרבתנו מלכנו לשמך הגדול באהבה להודות לך וליחדך ליראה ולאהבה את שמך" מקדים יראה לאהבה. שינוי זה (שאגב, נמצא רק בסידורי הספרדים) הלא דבר הוא ואומר דרשני.

וצפו ועלו בזכרוננו מש"כ מרגא ורבנא ע"ר שליט"א בספרו ה' נסי' (עמוד ס"ג) בענין אמירת 'לשם יחוד' לפני התפלות וכדומה, וסיים שם: וביאור "יחוד" (או זיווג) בספרי המקובלים - השפעה, שהקב"ה משפיע לשכינה טובות להעניק לעם ישראל (וכ"כ רמח"ל בספרי). וע"י לימוד התורה ומעשה המצוות ביראה ואהבה ושמחה רבה, אנו גורמים יחוד קבה"ו משפיעים טובה וברכה לכל ישראל. וזהו "בדחילו ורחימו, ורחימו ודחילו" כי יש יראת העונש שהיא למטה מהאהבה, ויש יראת הרוממות שהיא למעלה מהאהבה. זה פשוטן של דברים. ע"כ מה שצנצר לעניינו ע"ש עוד ותרו"ץ. [וע"ע בדברי מרן רבנו שליט"א בעלון הנוכחי]. ולהאמור ניחא, שבתחילת היותנו לעם, קרבנו הקב"ה וכו' "ליראה ולאהבה", בתחילה ביראה (כשבת דף פ"ח ע"א"מ למד שפכה עליהם את ההר כנגיית ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תאה בקורתכם". וכדומה) ואח"כ באהבה (כשבת שם "הדור קבלוה בימי אחשוורוש", מאהבה (ע"ש פפרשי"י ז"ל). וכדומה), ובזה מקיימים ציווי התורה וכלשון הרמב"ם (פ"ב מהלכות יסודי התורה ה"א): הא-ל הנכבד והגורא הזה מצוה לאהבו וליראה ממנו שנאמר וואהבת את ה' אלקיך, ונאמר את ה' אלקיך תירא (וע"ש עוד בהמשך הפרק). אך אנחנו מתחננים ומבקשים מהקב"ה שיזכנו להגיע "לאהבה וליראה" לדרגה הגבוהה של

במלאת 7 שנים לפטירתו מחזירים טובה לאבא של כולם

מרחן ורבנן גדולי ישראל מבטיחים: "וזהו פרנסה מצויה בידם"

קריאת קודש

הנה יודע כשרי כח רבים משלוחתם המיוסרת של מסירת המאריך האריך בעד נתיבות
בראשיתו הנעדרת של הנהיג חרב ישראל אבריל סליסרא אשר סופי נפשו לשמן הרבנות
החסידות המסע תורה חובקת עולם במספיקי המכונים בחיבתו של אביו הנדון חרב זרים
אבריל עיל להמסד חרת על תולד, ופחה בית אבה לאר ולחוסס את בית ה ולמטייל
כה תהווה בבנין חרב יודים אשר יוח בו כאלם מסמטת ישיבת ומסרת יוסף לנגרולח
של תורה והספלה בעד נתיבות

על כן חנו בקריאת של פגוה לקול בית ישראל למסד ולמיצע למפעל קודש זה וכל
המסריים והחוססים בפעולות חיובת יו בגנות קודש פגס ולחיות סוחפים לעשות נחת
חה למרא קולם הקבית ישרא כל כסאלות ליבס לשונה ולנרסה וכל אשר יפסו יפסלו
ועליו חנו למפע פריכה והמלחה בכל פגסה יודים סורך פוסר האשר וכל סוב אמן.

יודיו וכל החוסס לישראל חלק בבנין ביהדות ומחייב תעורר חנה חנו שיתעורר הסחיות
הוסקר כריסם חנה, ולחיות פריכות מטיה ביהדות כוחות וכל כפסוסם מכבודו ולא כבידיו
יודיו כפסוסת כריסם, סרה כנגד מרת חם פאור את בית ה, הו יאברך ישאר את כריסם

כברכת התורה

נענים עכשיו >> לקריאת הקודש של גדולי ישראל וקונים מטר ב'בית הרב יורם!'

בסכום של 150 ₪ לחודש בלבד
>> למשך 24 חודשים >>
זוכים בברכת הצדיקים
ובהנצחת עולמים בבית הרב יורם

**לכבודו
ולזכרו**

**מחירים ואסם
מסודרת גמול
מחירים נמוכים וזמינים**

*2910

שְׂמִיחָה עִם הַתּוֹרָה!?! וְכַעַת תִּשְׂמַח בַּתּוֹרָה!!!

יש לומדים תורה
ויש לומדים מהתורה

יש תורת חיים
ויש חכמת חיים

יש ארבעה טורים
ויש טור חמישי

יש עומדים במקומם
ויש מתעלים

יש שותים יין מגיתו
ויש שותים יין משומר

וְכֹלֵהוּן אֵיתְנָהוּ בְעַלְוֹן דִּידֵן בֵּית נְאֻמָּן

"באר חפרוה שרים" ו"מן הבאר ההיא ישקו העדרים"

מסלול שנתי

₪ 7200

הנצחת שם

לשנה!

מסלול חודשי

₪ 1200

הנצחת שם

לחודש

מסלול שבועי

₪ 360

הנצחת שם

בזכותכם העלון יודפס יותר ויופץ יותר שמות יקיריך יונצחו ויחקקו

במפעל זיכוי הרבים הגדול הזה "ואיך לך מעלה גדולה מזו"

ניתן להקדיש בעיתות שמחה, להצלחה, ולכל מטרה ובפרט לעילוי נשמה

לתרומות חייגו 08-6727523 | עמדות נדרים פלוס או ביט 055-2562454

או הפקידו בבנק דיסקונט סניף 128 חשבון 703575 ע"ש חכמת רחמים

בנק הדואר חשבון 776 1990

הגרלת הענק!

הפעם אתם

לוקחים את זה!

רמת השרון לרמינגטון יוקסון

רכב חדש 2022

או 60,000 ₪ במזומן!!!

הזוכה ברכב או במזומן יפריש מעשרות לשיבה

ועוד עשרות פרסים שווים!

המעמד 'תקיים אי"ה לכבוד הילולת מרן הגר"ע יוסף ומורנו הגר"מ לוי זצ"ל
ביום ראשון י"ב חשון תשפ"ג (06/11/22)
סביב שולחנות ערוכים באולמי "גן הפקאן" נתיבות
תזמורת מזרחית תנעים את הערב

לפרטים ולרכישת כרטיסים: 08-37-50-778 | ybirkathashem@gmail.com

SHS
053.715.944

מי התמונה?

תשובה ניתן לענות בקו
 בית נאמן 079-9270505
 שלוחה 22
 נא לשלוח התשובות
 עד יום ראשון בערב
 בין הפותרים נכונה
 יוגרל פרס (חובה לציין שם
 וכתובת בצורה ברורה)

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א
 לע"נ גאלה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

עורך: הרה"ג ר'
 שמואל עידאן שליט"א

גליון
 281

הלכה נאמנה

א. עדין לא אומרים ברך-עלינו עד ז' פחשונו, אבל מרן הרב עובדיה זכר צדיק לברכה (בשרית יביע אומר ח"ה חאו"ח סימן ט"ו) פסק שמי שטעה בנמים האלה ואמר ברך עלינו אינו חוזר. הרדב"ז (ע"ה ח"ה ב' אלפים נ"ה) פסק ככה. אמנם תלמידו מהריק"ש - רבי יעקב קאשטרו (שרת"ה אהלי יעקב סימן פ"ז) חולק עליו בזה, והרב (שם אות ד') הביא פוסקים רבים פדעת הרדב"ז. (ועיינו עוד בש"ת יב"א ח"ה חאו"ח סימן י'). והטעם לזה, כי כל הזמן הזה הוא זמן גשמים, ולכן אנחנו מוסיפים "משיב הרוח ומוריד הגשם" כי זו התקופה של הגשם (ואם לא כן נזכיר את זה כל השנה כלה). ואם נתאמר לי שחכמים קבעו לומר ב' פחשונו, הרי הם נתנו טעם לזה, "כדי שישגוע אחרון שבישראל לנהר פרת" (תענית י"ע א), שעולי הרגל יספיקו לחזור לבתיהם לפני שנתפלל על הגשם. היתה אמנה כל כך פשוטה אצל רבותינו, שאם מתפללים על הגשם בודאי שמגיע הגשם. השובע ביום שמיני יצרת (שהוא בארץ ישראל גם שמתחילת תורה) התחלנו לומר "משיב הרוח ומוריד הגשם", וכן בחז"ל. מי שטעה ואמר "מוריד הטל" אינו חוזר (שו"ע סי' ק"ד סי' ג' וס"ה), כי טל אינו נעצר, ולא אומר שקר בזה. אבל אם נזכר לפני שחתם את הברכה, יחזור מתחילת הברכה, ויאמר: אתה גבור וכו' משיב הרוח ומוריד הגשם. אמנם יש אומרים שאין צריך לחזור מתחילת הברכה אלא איפה שנמצא בברכה יאמר משיב הרוח וכו', אבל לפעמים זה לא מתאים, כי אם יאמר: "ויגמון אתה להחיות מתים, משיב הרוח ומוריד הגשם, ברוך אתה ה' מחיה המתים". נמצא שהתחיל במתים ובנמצאע הכניס גשם, וכי הגשם הזה מחיה מתים? לכן יותר טוב לחזור מתחילת הברכה. ויש דגמא כזאת בכ"ב א"י ח"ה ב' אלפים נ"ה. אבל אם אמר "ברוך אתה ה' ה' לא כל לתקן יותר כי הזכיר שם שמים, ויצא ידיו חוץ בזה. ויש אומרים שאם חתם מחיה המתים ועוד לא התחיל אתה קדוש, יכול לומר שם "משיב הרוח ומוריד הגשם", ומשיב: אתה קדוש ושמוך קדוש. אבל זה לא נכון, כי בכל דבר שאין מחזירים אותו, אם חתם את הברכה לא צריך לחזור יותר. ומצאנו דבר בזה בעל פה בראש חדש, שמי שטעה בליזה ולא אמר יעלה ויבא אין מחזירים אותו, כי אין מקדשים את החדש בליזה (בכחות ל' ע"ב), אבל מי שטעה ביום בשחרית ומנחה ולא אמר יעלה ויבא, אם עדין לא התחיל מודים יאמר שם יעלה ויבא, כלומר אחר שחתם המחזיר שכניתו לציין יאמר "אלקינו ואלקיי אבותינו יעלה ויבא". למה בליזה לא יכול לומר בין המחזיר שכניתו לציין למודים? כיון שבלילה לא אמר בין מחזירים אותו, לכן אם חתם את הברכה לא צריך לתקן עוד בכלל (עיינו סימן תכ"ב ס"א ובמג"א סק"א), ואותו הדבר פאן. הרב עובדיה זצ"ל (שרית יביע אומר ח"ה חאו"ח סימן כ"ב אות י"ג) פסק ככה, בנגוד לחכמים שאמרו שאפשר לתקן את זה. יש כאלה מאחינו האשכנזים שבפנינו אין אומרים מוריד הטל, ואם טעה בחזק ולא אמר לא טל ולא גשם וחתם בארץ ישראל מחיה המתים, יאמר שם "משיב הרוח ומוריד הגשם", ואם התחיל אתה קדוש חוזר לראש התפילה (שו"ע סימן ק"ד סי' ס"ה וס"ו).

לנו את מרן הרב עובדיה זצ"ל שהחיה את הדור הזה, היתה אותו! איך קתב משורר אחד (שתרגם את פירוש המשניות) על הרמב"ם (פהקדמת סדר מועד): "החיה מתים תוך בור גלות, על עצמותם צפד עורם", כלומר הרי מתים בתוך בור הגלות עד שהעור שלהם נצמד על העצמות שכבר לא נשאר להם בשר, "הביא בהם רוח דעת, ועליהם עור בינה קרם". ואם כן תמיד הקדוש ברוך הוא משגיח על ישראל. (גליון 43 אותיות א', ג', ד').

"הגאון שקבץ ורבה פעלים לתורה, רבי יורם אברגל זצ"ל"

בכ"ז בתשרי יום האזכרה של הגאון שקבץ ורבה פעלים לתורה, רבי יורם אברגל זצ"ל, הוא היה נושא על כתפיו משא של שלשת אלפים משפחות אברכים שהיה מפרנס ומכלכל אותם. ופתח כוללים לאברכים בכל מקום, וכל בחור מהישיבה שמתחנן ורצה להנכס לפולל שלו היה מקבל אותו. היה לו לב רחום ומלא חסד, ופעם היה משיהו מחסדיו שתרם לו אוטו מכבד, אמר לו: אני לא צריך את זה, אני אקח אוטו "טרנטה", והאוטו המכבד ימכר בשביל האברכים לומדי תורה, כי כלו היה חסד. ואמנם הוא נפטר בן תשעים ושמונה כי הוא מצא חן למעלה, "ונח מצא חן בעיני ה'" (בראשית ח'), "ומצא חן ושכל טוב בעיני אלקים ואדם" (משלי ג' ד'), וזה לשני בניו תלמידי חכמים. אחד רבי ישראל שליט"א הוא כל שבעי כותב עלון: "מסלות אל הנפש". הוא מלא ספריי חסידים, אבל מה שהוא לומד מהם זה מיחד, דברים רעיונות נפלאים שקשורים לפרשה. מעטים שידעו להכתב ככה. והשני הרב חיד"א שליט"א, יש לו ספרים על הלכות שבת. שלח לי סט הלכות שבת עשרה פרקים. מביא דעות ואחר כך מביא פירוש (גדודי קול כמו שאומר הרב עובדיה). לכתב עשרה פרקים על הלכות שבת [זה לא פשוט]. ולמה עשרה פרקים? כי השבת זו ספירת מלכות, המלכות היא הספירה העשירית. קרא להם "סט שבת המלכה". המלכה זו מלכות. וגם המלכה זה מאה בגימטריא. מאה זה עשר כפול עשר. הם כותבים בשפע. בדרך כלל בדורות האחרונים לא כותבים. ואם אדם כתב הרבה, אז הבנים לא כותבים. וכאן גם האבא כתב הרבה, והבנים יבדלו לחיים כתבו כהנה וכהנה. (לאבא יש ספר "בצור ירום" על ספר התנאים). (גליון 35 אות א', וגליון 278 הערה 1, וגליון 232 אות ג').

מרן הרב עובדיה זצ"ל החיה את הדור הזה

אנחנו קובעים את ראש חדש על פי ראית הלבנה, וזה סמל לעם ישראל שאפילו כאשר הם יורדים ויורדים, הם מתחזקים ומתחדשים וזה כמו הלבנה שבוטף החדש אתה שבוטף החדש אתה רואה אותה נעלמת ואתה חושב שאין יותר לבנה רק חשוך ואפלה ומתחיל לבכות... אבל מה קורה למתרת? הכל מתחדש עוד פעם. לכן אומרים בברכת הלבנה: "וללבנה אמר שתתחדש, עטרת תפארת לעמוסי כסו, שגם הם עתידים להתחדש כמוהה". וזה ממש מפליא, כי בשעתה לוקח את כל ההסטוריה של עם ישראל אתה רואה שהם מייחדים במינם. והנה בזמן החשמונאים כמעט חדלנו להיות, והקדוש ברוך הוא עשה לנו נסים ונפלאות, שבאו צדיקים - בית דין של חשמונאים, וברוך ה' נצלנו. אחר כך בזמן הרבנות היה נורא ואים, ובמיוחד בחרבן העיר ביתר, מה עשה הקדוש ברוך הוא? הביא לנו את רבי עקיבא שהקים את התורה מחדש. אחר כך פשהסתימה תקופת הגאונים (והגאון האחרון היה רב האי גאון שנספד בשנת ד' אלפים תשצ"ח), מיד שנתים לאחר מכן נולד רש"י, אבל עדין לא נדע איך לפסק הלכה, כי אמנם רש"י פרש לנו את הגמרא אבל יש סתירות בין סגיות לכאן ולכאן! [כדומה] אז איך נפסק? הביא לנו את הרמב"ם. אחר כך נמשך הזמן והגיע "גרוש ספרד" שכתבו עליו בספרי ההסטוריה שהיה כ"הרבו הבית השלישי", למה? כי יהדות צרפת באה לספרד וגם יהודי אשכנזי ברחו לספרד, ועקשו ספרד נפלה אז מה נעשה? אבל ארבע שנים לפני גרוש ספרד נולד מרן [הבית יוסף], והוא אחד את עם ישראל מחדש, במה אחד? בשלחן ערוך. אחר כך בדרבנו כמעט לא נשאר כלום מיהדות ספרד ח"ו, כי היה "אליאנס" [התנועה שסיפדה בתי ספר כ"ח] מכאן והתפלה מכאן (והאשכנזים עוד החזיקו מעמד בכת אבל הספרדים כמעט והלכו מזה), בא הקדוש ברוך הוא והביא

ידע תדע

המקור לזה? "ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם וישן ונחח אחת מצלעותיו" (בראשית ב' כ"א) שזה הנתח הראשון בהיסטוריה. וכן אדם שישן וצריך מנורת לילה קטנה כדי שלא יקום בחשך, זה כתוב בתורה: "את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה" (גליון א' 35 ט"ו).

הרמב"ן (בהקדמה לפרוש על התורה) אומר: "חכמתי קטנה ודעתי קצרה, כנגד סתרי תורה, הספנים בביתיה הטמונים בתורה, כי כל יקר וכל פלא וכל סוד עמק וכל חכמה מפארה, כמוס עמה חתום באוצרה" (יש שם עוד הרזים מאד פים). כלומר שכל החכמות שבעולם נמצאות בתורה, רק צריך לחפש אותם. והנה נחח דגמאות מהפרשה: היום כשהרופאים מנתחים בן אדם מרדמים אותו, מה

חיזה

מי היה רבו של ה'פרישה'?

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי.
 תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21
 (חובה לציין שם וכתובת בצורה ברורה).
 נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב

שמות הוויכוחים יפורסמו בעלון גליון הבא

על הזוכה לעקוב אחרי הודעות הדואר. פרס שיחזור. לא ישלח שוב.

בשתי החידות, יש להקפיד לומר את התשובה והמסרים (כולל שם, כותב וטלפון) בצורה ברורה ודועה שאינה ברורה כולה למערכת. לא תיבנס להנלה.